

Uzarczyk, Kamila

Konferencja "Człowiek, medycyna, kultura fizyczna", w dniach 25-26.04.2002 r. we Wrocławiu

---

Medycyna Nowożytna 9/1 - 2, 241-244

2002

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Konferencja „Człowiek, medycyna, kultura fizyczna”, w dniach 25–26 kwietnia 2002 r. we Wrocławiu

W 2000 r. z inicjatywy rektora Akademii Medycznej im. Piastów Śląskich, prof. dr hab. Leszka Paradowskiego odbyła się we Wrocławiu ogólnopolska konferencja naukowa pt. „Nauka i Religia”. Organizowali ją przedstawiciele Zakładu Humanistycznych Nauk Lekarskich AM – prof. dr hab. Wanda Wojtkiewicz-Rok i Wydziału Teologicznego Wyższego Seminarium Duchownego – ks. dr Janusz Czarny. Treść wygłoszonych wówczas referatów wykazała potrzebę wspólnych działań w zakresie kształcenia wartości moralnych jako najważniejszych w wychowaniu współczesnego człowieka. Tegoroczna konferencja „Człowiek, medycyna, kultura fizyczna” jest kontynuacją tamtej inicjatywy. Spotkanie przygotowali prof. dr hab. Jerzy Kołodziej i prof. dr hab. Wanda Wojtkiewicz-Rok z Akademii Medycznej, ks. dr Janusz Czarny z Wydziału Teologicznego oraz prof. dr hab. Marek Woźniewski z Akademii Wychowania Fizycznego. Prof. M. Woźniewski przejął też ciężar prac administracyjno-edytorskich związanych z organizacją konferencji.

Obrady toczyły się w trzech sekcjach, z których każda poświęcona była wyodrębnionym wątkom badawczym, obejmującym zagadnienia dotyczące etycznych aspektów sportu i medycyny, roli kultury fizycznej w życiu człowieka oraz wrażliwości i potrzeb duchowych człowieka. Spore zainteresowanie tematyką konferencji, o którym świadczy liczba zgłoszonych do prezentacji 33 referatów, skłoniły organizatorów spotkania do ograniczenia zasięgu terytorialnego konferencji do wyższych uczelni Wrocławia. Referentami byli pracownicy naukowcy Uniwersytetu Wrocławskiego, Akademii Medycznej, Wydziału Teologicznego, Akademii Wychowania Fizycznego oraz Akademii Rolniczej, Akademii Muzycznej i Politechniki. Zakres i charakter poruszonych w referatach problemów świadczy o ścisłym związku ideologicznym i tradycyjnym uniwersalizmie współczesnych wyższych uczelni, którego korzenie – jak podkreśliła Wanda Wojtkiewicz-Rok w otwierającym obrady referacie *Uniwersyteckie dziedzictwo współczesnych wyższych uczelni wrocławskich* – sięgają czasów średniowiecza.

Konferencja dała okazję do refleksji nad zagadnieniami związanymi z etycznymi aspektami technologicznego postępu w zakresie nauk medycznych, sprzyjającego uprzedmiotowieniu osoby pacjenta

i stopniowemu odchodzeniu od podstawowych wartości etycznych zawodu lekarza. Problematyce tej poświęcony był referat Jarosława Barańskiego i Krzysztofa Wroneckiego *Wartości etyki medycznej a medycyna melancholiczna, czyli o konsekwencjach absolutyzacji wartości*. Autorzy, zaliczając do kanonu etycznych priorytetów medycyny zdrowie i życie człowieka, dobro chorego, zachowanie jego indywidualnej godności, życie i umieranie bez cierpienia i bólu oraz sprawiedliwy podział środków medycznych zwrócili uwagę, że technologiczno – instytucjonalne warunki pracy lekarza prowadzą nie-raz do absolutyzacji pewnych wartości i zarzucenia innych, np. walka o życie pacjenta w stanie terminalnym przeobraża się w walkę o kosztowne i przynoszące cierpienie podtrzymywanie funkcji organizmu; z kolei absolutyzacja walki z cierpieniem prowadzi do uzasadnienia praktyk eutanazyjnych. Problematyce eutanazji poświęcony był też referat Jerzego Błaszczuka, Grzegorza Karlica, Marty Strutyńskiej-Karpińskiej i Krystyny Markockiej-Mączki *Obowiązek lekarza wobec terminalnie chorego – problem eutanazji*, w którym podkreślono, że podstawowym zadaniem lekarza jest przedłużanie życia nie przysparzające choremu niepotrzebnych cierpień i dające szansę na świadome i godne życie, toteż – by działania lekarza nie naruszały godności osoby ludzkiej – walka o życie musi też mieć swój kres. Autorzy zwrócili także uwagę na prowadzący do nieporozumień chaos terminologiczny w dyskusjach wokół problemu postępowania w stanach terminalnych, w których myli się często pojęcia terapii minimalnej, eutanazji, dystanazji czy wspomaganego samobójstwa. W nurcie rozważań poświęconych problematyce śmierci znalazło się także wystąpienie ks. Ryszarda Gronia *Etyczne aspekty śmierci osoby ludzkiej*, omawiające naukowe kryteria ustalające moment śmierci – tzw. diagnostykę neurologiczną śmierci i związane z nią problemy reanimacji oraz moralne aspekty transplantacji organów. Do moralnych aspektów zawodu lekarza odnosił się także referat wspomnianej już czwórki autorów: Jerzego Błaszczuka, Grzegorza Karlica, Marty Strutyńskiej-Karpińskiej i Krystyny Markockiej-Mączki – *Świadoma zgoda na leczenie*, w którym podkreślono że w myśl zarysowującej się w ostatnich latach tendencji do odchodzenia od paternalistycznego modelu medycyny, przyznającego lekarzowi prawo do samodzielnego podejmowania decyzji terapeutycznych, należy uznać prawo pacjenta do samostanowienia i zgodnie z tym zapewnić mu dostęp do pełnej informacji na temat podejmowanych przez lekarza zabiegów leczniczych.

Konferencja dała także okazję do dyskusji na temat etycznych aspektów uprawiania sportu oraz roli kultury fizycznej w zakresie kształtowania zachowań prozdrowotnych i rehabilitacji chorych. Na niebezpieczeństwa związane z uprawianiem różnych dyscyplin sportowych zwrócili uwagę Krzysztof Boryslawski, Bohdan Gworys i Wiesław Kurlej w referacie *Sport – perspektywy rozwoju i zagrożenia*. Sława i korzyści materialne osiągnięte przez zawodników doprowadziły, zdaniem autorów, do wypaczenia idei współzawodnictwa, przekształcając rywalizację sportową w wydarzenie o charakterze czysto widowiskowym. Dążenie do osiągnięcia możliwie najwyższych wyników skłania wielu sportowców – zwłaszcza uprawiających sport zawodowo – do stosowania wyniszczających organizm środków dopingujących, bez poszanowania podstawowej zasady rywalizacji sportowej jaką jest równość szans rywalizujących. Zagadnienie stosowania dopingu powracało także w wystąpieniach Marka Mędrasia *Doping farmakologiczny – nieszczęście współczesnego sportu wyczynowego*, w którym zwrócono uwagę na niepokojący fakt iż w ostatnich latach próbowano nawet podjąć dyskusję na temat legalizacji dopingu oraz Adama Palucha „*Pakowanie*” w ciało.

Obok referatów odnoszących się do etycznych zagrożeń i pułapek związanych z uprawianiem poszczególnych dyscyplin sportowych znalazły się też wystąpienia podkreślające pozytywne aspekty uprawiania sportu w profilaktyce i leczeniu chorób układu ruchu i rehabilitacji osób niepełnosprawnych, w tym również chorych na nowotwory złośliwe. Choroby i urazy przyczyniają się nie tylko do niepełnosprawności fizycznej – podkreśliła Zdzisława Wrzosek w referacie *Możliwości i uwarunkowania kultury fizycznej w profilaktyce i leczeniu chorób i urazów układu ruchu* – ale także wywołują określone skutki psychologiczne, społeczne i zawodowe wywołujące u chorego poczucie odrębności i osamotnienia. Leczenie poprzez ruch pozwala złagodzić niekorzystne psychologiczne skutki niepełnosprawności i – jak zauważył Marek Woźniewski w wystąpieniu *Kultura fizyczna w życiu ludzi chorych na nowotwory* – zapobiega występowaniu zaburzeń funkcjonowania układów i narządów organizmu oraz pomaga pacjentom powracającym do normalnego życia przywrócić ich czynności.

Wielu referentów poruszyło w swych wystąpieniach zagadnienie roli kultury fizycznej w życiu ludzi starszych. Podkreślano m. in., że aktywność ruchowa sprzyja zachowaniu sprawności układu ruchu zapobiegając osteoporozie (Anna Skrzek, Marek Woźniewski, Walentyna Wnuk *Czy kultura fizyczna potrzebna jest osobom w podeszłym wieku*) i spowalniając proces uwsteczniania cech motorycznych,

które nasilają się w przypadku bezczynności (Grażyna Dąbrowska, Anna Skrzek, Małgorzata Mraz, Wanda Lubczyńska-Kowalska *Rehabilitacja lecznicza i jej znaczenie w życiu seniorów na podstawie badań własnych*). Zwrócono też uwagę na konieczność zmiany jakości życia ludzi starszych, poprzez walkę z negatywnym stereotypem starości pasywnej i kształtowanie postaw dynamicznego i konstruktywnego podejścia do starości w celu przedłużenia okresu aktywności poznawczej, społecznej i fizycznej (Walentyna Wnuk, Grażyna Dąbrowska, Wanda Lubczyńska-Kowalska *Rola Uniwersytetu Trzeciego Wieku w zmianie jakości życia ludzi starszych*).

Z uwagi na dużą liczbę prezentacji nie sposób szczegółowo omówić poszczególnych wystąpień w ramach niniejszego komunikatu, toteż wspomniano jedynie o tych problemach, do których powracano szczególnie często. Pełne teksty wszystkich referatów, obejmujące całość zagadnień poruszonych podczas obrad, opublikowane zostały w „Advances in Clinical and Experimental Medicine”, 2002, vol. 11, nr 1, supl. 1.